

СЕРТИФІКАЦІЙНА РОБОТА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Час виконання – 180 хвилин

Робота складається з трьох частин. Частина 1 містить 33 завдання різних форм з української мови. Частина 2 містить 24 завдання різних форм з української літератури. Відповіді на завдання частин 1 і 2 Ви маєте позначити в *бланку А*. Частина 3 передбачає написання власного висловлення в *бланку Б*.

Результат виконання завдань частин 1 і 3 буде зараховано як **державна підсумкова атестація**.

Результат виконання **всіх** завдань сертифікаційної роботи буде використано під час **прийому до вищих навчальних закладів**.

Інструкція щодо роботи в зошиті

1. Правила виконання зазначені перед завданнями кожної нової форми.
2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. У разі необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланків відповідей

1. *Добланків А і Б* записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені відповіді в *бланку А* вважатимуться помилкою.
4. Якщо Ви позначили в *бланку А* відповідь неправильно, можете виправити її, замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

5. Виконавши завдання частини 3 в зошиті, акуратно запишіть його в *бланк Б*.
6. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у *бланку А*, та якості написання власного висловлення в *бланку Б*.

Ознайомившись з інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 16.

Позначте номер Вашого зошита у відповідному місці *бланка А* так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
X														

Бажаємо Вам успіху!

Частина 1
Українська мова

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

1. Літеру *и* треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка
А пр..важкий, пр..дбати
Б пр..бережний, пр..вілля
В пр..буття, пр..довгий
Г пр..здоровий, пр..морозити

2. На перший склад падає наголос у слові
А цінник
Б течія
В русло
Г випадок

3. Лексичну помилку допущено в рядку
А являється прикладом
Б скасувати конференцію
В непридатний до вжитку
Г зважати на правила

4. Синонімом до слова *збагнути* є
А зібгати
Б розбагатіти
В зрозуміти
Г розгубитися

5. Потребує редагування речення
А Щоб оглянути якнайбільше пам'ятних місць Харкова, заздалегідь знайдіть та ознайомтеся з переліком екскурсій.
Б Під'їхавши до Кам'янця, ми побачили обриси середньовічного міста й почули шум сучасної автостради.
В У кожному екскурсійному бюро Львова з гостями міста працюють досвідчені та комунікабельні гіді.
Г Екскурсоводи розкажуть про музеї Переяслава-Хмельницького німецькою, польською та іспанською мовами.

6. Спільнокореневими до слова *роса* є всі слова, ОКРІМ
А росинка
Б зрошення
В рослий
Г росяний

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10.

(1) *Як/би* хто хотів почути голос самого вітру, то мусив би піти йому *на/зустріч*, і зупинитися посеред степу. (2) Тут, безумовно, ніщо не приєднається до його голосу, ніщо не стане на заваді. (3) А хто бажав би ще й перевірити вітер *на/силу*, то мав би глянути на тополю, яку той нагинає *до/долу*. (4) А ще краще – на віковичного дуба,

адже нахилити коренастого велетня – справді неабияка [...]. (5) Вітер – це ілюзія руху, і тому на місці можемо насолоджуватися швидкістю, летом, окриленням.

7. Окремо в тексті треба писати сполуку слів
- А як/би
  - Б на/зустріч
  - В на/силу
  - Г до/долу
8. На місці пропуску в четвертому реченні має бути слово
- А втома
  - Б потуга
  - В завада
  - Г перепона
9. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
- А першому
  - Б другому
  - В третьому
  - Г четвертому
10. Однорідними додатками ускладнено речення
- А друге
  - Б третє
  - В четверте
  - Г п'яте

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

11. Літеру *и* треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка
- А вар..во, вул..чка, вовч..ня, схов..ще
  - Б кот..чок, печ..во, виховат..ль, вогн..ще
  - В водич..нька, добр..во, страхов..сько, пал..во
  - Г русалч..н, кринич..нька, парканч..к, згар..ще
  - Д плет..во, поради..ця, посміхов..сько, доньч..н
12. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка
- А слов'янський, маляр, джазист
  - Б осяяння, юнацький, беззастережний
  - В блищить, каяття, європейський
  - Г колючий, в'юнище, їжджений
  - Д йодований, дзюркотіти, травиця
13. Апостроф треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка, ОКРІМ
- А розм..якнути, бультер..ер, Лук..ян, різнобарв..я
  - Б рум..янець, кон..юнктивіт, інтерв..ю, В..етнам
  - В відв..язати, дит..ясла, бар..єрний, Аліг..єрі
  - Г солов..їний, Мін..юст, інтер..єр, між..ярусний
  - Д подвір..я, об..єднання, пів..юрти, пів..Європи

14. Помилку в написанні слова іншомовного походження допущено в рядку
- А Апенніни, каса, касета
  - Б Діккенс, манна, комісія
  - В Канни, колектив, брутто
  - Г Брюссель, буддист, хоббі
  - Д Міссурі, іммігрант, тонна
15. Спрощення в групах приголосних треба позначати на письмі в усіх словах рядка
- А сер..цевий, проїз..ний, аген..ський
  - Б артис..ці, захис..ний, безчес..ний
  - В пес..ливий, пристрас..ний, буревіс..ник
  - Г тиж..невий, шіс..надцять, швидкіс..ний
  - Д радіс..ний, перехрес..ний, заздріс..ний
16. Прочитайте діалог (*цифри позначають номери реплік*).
- (1) Вітаю, Миколо! Сто років тебе не бачив. Як справи, молодий чоловіче?
  - (2) Доброго ранку, Валеріє Семеновичу, дякую, нівроку, а Ви як почуваетесь?
  - (3) Непогано, друже, непогано, братику, ось тільки спину щось знову прихопило!
  - (4) Поберегли б Ви себе, пане професоре, ще стільки справ попереду, не хворійте!
  - (5) Гарзд. А тобі, добродію Гринчишин, зичу успішного захисту дипломної!
- НЕПРАВИЛЬНО утворено форму кличного відмінка в репліці
- А 1
  - Б 2
  - В 3
  - Г 4
  - Д 5
17. Помилку у творенні ступеня порівняння прикметника допущено в реченні
- А Нарешті настали найзаповітніші для кожного випускника дні, сповнені найприємніших вражень.
  - Б До свята діти вирішили купити квіти: для мами взяли троянди, найніжніші з-поміж усіх, які були, а для бабусі вибрали найяскравіші хризантеми.
  - В Студенти знають психологічну драму «Блакитна троянда» Лесі Українки як найекстраординарніший і найпрекрасніший твір поетеси.
  - Г Що більш відповідальна людина, то більш складне її життя, адже вона все хоче зробити бездоганно й для цього докладає неабияких зусиль.
  - Д Найважливіші відкриття людства, як не дивно, є найменш очікуваними: хто б міг собі уявити, що грибок стане джерелом пеніциліну.
18. У формі наказового способу наведено всі дієслова, ОКРІМ
- А пиши
  - Б чеши
  - В неси
  - Г даси
  - Д проси

19. Відокремленим означенням можна замінити підрядну частину в реченні
- А До кімнати весело вбігли близнюки, які міцно трималися за руки.
  - Б Угорі тужливо озвалися журавлі, які вже взяли літо на свої крила.
  - В До годівниці прибігала сарна, яка потоваришувала з нашим козеням.
  - Г Мою увагу привернули комахи, що яскраво світилися серед трав.
  - Д Надвечір ожили яскраві квіти, що прив'яли за день на сонці.

20. Прочитайте речення.

Лише частина студентів ... опанувати правила вимови ..., хоч Оксана Семенівна, як досвідчений викладач, ... цій темі чимало часу.

Грамаітично правильним є варіант послідовного заповнення пропусків

- А змогли, важкими французькими звуками, приділила
  - Б змогла, важкими французькими звуками, приділив
  - В змогли, важких французьких звуків, приділив
  - Г змогли, важкими французькими звуками, приділила
  - Д змогла, важких французьких звуків, приділила
21. Прочитайте речення (*цифра позначає попередній розділовий знак*).
- Аж тут підвівся Орфей і, (1) ударивши по золотих струнах своєї кіфари, (2) заспівав на весь голос: то була пісня, (3) що її найдужче любила його мати, (4) прекрасна муза Калліона, (5) і, (6) може, (7) саме згадка про неї надала Орфеевому голосу ще більшої сили, (8) щирості, (9) влади.*
- НЕПРАВИЛЬНИМ є обґрунтування пунктуації, запропоноване в рядку
- А коми 1 і 2 – при відокремленій обставині
  - Б кома 3 – між частинами складносурядного речення
  - В коми 4 і 5 – при відокремленій прикладці
  - Г коми 6 і 7 – при вставному слові
  - Д кома 8 і 9 – при однорідних членах речення

22. НЕПРАВИЛЬНО утворено відмінкову форму числівника в реченні

- А Українці дуже талановиті: до дев'яносто відсотків з них музикальні, здатні до музикування.
- Б Понад двісті років тому на території Лівобережної України з'явилося це мальовниче село.
- В Місяць мчить навколо Землі зі швидкістю три тисячі шістсот вісімдесят один кілометр за годину.
- Г Молоко містить близько ста різних речовин, має високі споживні властивості, зумовлені його хімічним складом.
- Д Деревоподібні кактуси виростають розгалуженими або зімкнутими і в діаметрі сягають двадцяти п'яти сантиметрів.

23. Прочитайте діалог.

- *Назар, обов'язково забери сестру з дитсадка, – попросила мати.*
- *На жаль, не зможу: я пропустив багато репетицій, – відповів син.*

Точно передає зміст діалогу речення

- А Назар знову відмовився забирати сестру з дитсадка, хоч мати вчергове просила про це.
- Б Назар поскаржився, мовляв, пропустив багато репетицій через те, що мама постійно доручала йому забирати сестру з дитсадка.
- В Матері дуже не сподобалося те, що Назар відмовився забрати сестру з дитсадка.
- Г Мати настійливо просила Назара забрати сестру з дитсадка, але він відмовився, бо пропустив багато репетицій.
- Д Мама не вважає репетиції Назара важливою справою, тому просить його все-таки забрати сестру з дитсадка.

У завданнях 24–28 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у бланку А на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в бланку А комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

24. Доберіть до кожного фразеологізму синонім.

<i>Фразеологізм</i>	<i>Синонім</i>																					
1 зарубати на носі	А виводити на чисту воду	А Б В Г Д																				
2 бувати в бувальцях	Б облизня піймати	1 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																				
3 сісти в калюжу	В намотати на вус	2 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																				
4 зривати маску	Г стелитися під ноги	3 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																				
	Д знати, де раки зимують	4 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																				

25. З'ясуйте, яким членом речення є виділене слово.

<i>Член речення</i>	<i>Приклад речення</i>	
1 підмет	А Як кажуть у народі, життя прожити – не поле <i>перейти</i> .	
2 додаток	Б Перед виходом з дому Орест затримався <i>перевірити</i> квитки на потяг.	
3 означення	В Як виховує людину сама можливість <i>зробити</i> добро!	
4 обставина	Г Батьки повинні навчити дитину <i>долати</i> життєві перешкоди.	
	Д <i>Відчувати</i> радість за успіхи ближнього – ознака альтруїзму.	

А Б В Г Д																					
1 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																					
2 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																					
3 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																					
4 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																					

26. З'ясуйте, який вид підрядної частини відповідає кожному фрагменту складного речення.

<i>Фрагмент речення</i>	<i>Вид підрядної частини</i>	
1 Назавжди в пам'яті день, коли ...	А обставинна причини	
2 Коли їхали автострадою, ...	Б означальна	
3 Із розкладу учні дізналися, коли ...	В з'ясувальна	
4 Коли хочеш поваги до себе, ...	Г обставинна умови	
	Д обставинна часу	

А Б В Г Д																					
1 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																					
2 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																					
3 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																					
4 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																					

27. Установіть відповідність між видом односкладного речення та його прикладом.

<i>Вид односкладного речення</i>	<i>Приклад речення</i>	
1 означено-особове	А Не тікай від мене у світ своїх ілюзій.	
2 неозначено-особове	Б У житті таке буває тільки раз.	
3 безособове	В Гаслом завзято нас кличуть уперед.	
4 називне	Г Войовничих гетьманів стара булава...	
	Д Один лиш раз на все життя не вистачає каяття.	

А Б В Г Д																					
1 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																					
2 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																					
3 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																					
4 <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																					

28. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

(1) *Зазвичай* (2) *останнє*, що я роблю, (3) *вимикаючи* комп'ютер, видаляю історію пошуків, хай би (4) *що* шукав.

- А займенник
- Б іменник
- В форма дієслова (*дієприслівник*)
- Г прислівник
- Д форма дієслова (*дієприкметник*)

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–33 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків)
і виконайте завдання 29–33.

Буккросинг: перетворюємо світ на суцільну бібліотеку

Історична довідка

(2–10) *Якось у Парижі меценат закупив 250 велосипедів і розкидав їх по місту. Кожен охочий міг узяти двоколісний транспортний засіб і доїхати туди, куди потрібно, а потім залишити його там для наступного подорожнього... Згодом схожий рух набув популярності й з іншими речами. У 2001 році в американського інтернет-технолога Рона Хорнбекера з'явилася ідея буккросингу (з англ. book – книга, crossing – рух). На одному із сайтів він прочитав про систему циркуляції по всьому світу залишених фотоапаратів і вирішив повторити цей експеримент з іншими речами. Тоді ж поклав 20 книг у холі одного готелю. А за півроку було вже 300 активістів, які «відпускали» своїх друкованих друзів у подорож...*

(11–15) – Буккросинг – це міжнародний рух за «звільнення» книжок, – **розповідає арт-менеджер книгарні «Є» Оксана Васьків.** – Суть його полягає в тому, щоб «звільнити» книгу від господаря й пустити її у вільне плавання. В Україні він з'явився 2005 року. Щоб книжка не загубилася, а знайшла свій шлях до читача, було створено буккросингові полиці.

(16–21) – Наприклад, у Львові перша така поличка виникла наприкінці літа 2009 року в галереї «Ом». На той час була лише група ентузіастів, яка спробувала залишати книжки на вулицях або в кав'ярнях міста, – **говорить активіст львівського буккросингу Тарас Бейзик.** – Але в таких випадках через незнання львів'ян часто траплялося, що буккросер відпускав книжку, а той, хто знаходив, просто забирав її собі. Тож ризик, що вона зійде з маршруту, був дуже високий.

(22–24) – Спершу на нашій полиці було кілька десятків книг, – **пригадує Галина Кулик, одна із засновниць й активісток буккросингу у Львові.** – За три місяці їх кількість зросла до двох сотень.

(25–27) – Невдовзі після прем'єрної полиці з'явилася ще одна – у книгарні «Є». Уміст її з часу відкриття крамниці суттєво змінився, – **наголошує Оксана Васьків.**

(28–31) – Величезний попит має популярна сучасна література, – **долучається до розмови Тарас Бейзик**. – Класика й так є в кожного вдома. Найбільш читабельними залишаються наші сучасники: Любко Дереш, Сергій Жадан, Тарас Прохасько...

(32–39) – До речі, книжки, учасниці буккросингу, переносять інформацію про враження тих, хто їх читав, – **продовжує Оксана Васьків**. – Люди залишають на форзацах або на сторінках свої рекомендації й контакти, щоб згодом обмінятися враженнями чи просто знайти нових друзів за інтересами. Зазвичай полиці обладнано спеціальними наліпками, які дають зрозуміти, що цю книгу не продають, а її просто можна взяти почитати. А ще позначками, що прикріплюють на форзац. Це буккросинговий лист, де в спеціальній графі вказують контакти й поради наступному читачеві.

(40–47) – Для мене буккросинг – це насамперед геніальна ідея, яка стирає рамки соціально усталених норм на зразок «я – тобі, а ти – мені», – **каже Тарас Бейзик**. – Це можливість просто віддавати. Показати людям, що буває «просто так», щиро, відкрито, без реклами, без спонсорів... Справжній буккросер, який зумів зрозуміти всю глибину руху, «звільняє» книжки й отримує від цього задоволення. Дехто думає, що буккросинг – це можливість знайти собі якусь цікаву книжечку задарма. Можливо. Але суть у тому, аби «відпускати» її в мандрівку, перетворюючи світ на відкриту бібліотеку...

Коментар

(49–57) **Галина Бабій, радіожурналіст**: *Буваючи на відпочинку чи у відрядженнях за кордоном, зауважила, що вільний обмін книжками там дуже поширений. Ідеться не лише про книгарні, а й про готелі, де зупиняється люд з усього світу! На жаль, наші видання мені жодного разу не траплялися... Відтоді завжди беру в подорож кілька книжок і журналів українською мовою, які залишаю почитати всім охочим саме на таких полицях із написом «Bookcrossing». Буккросинг – своєрідний народний рух. Я з тих людей, які не чекають на допомогу ані від міністерств, ані від дипломатів, ані від спонсорів. Якщо багато хто з нас робитиме так само, української книжки у світі побільшає...*

За Б. Городницькою

29. Найбільшою популярністю на вітчизняних буккросингових полицях користуються книги
- А сучасної української літератури
  - Б класичної української літератури
  - В зарубіжної літератури
  - Г літератури іноземними мовами
30. У тексті згадано всі аспекти буккросингу, ОКРІМ
- А української книги у світі стане більше
  - Б можна отримати задоволення, коли віддаєш
  - В зникне потреба в приватних бібліотеках
  - Г завжди можна знайти друзів за інтересами
31. Автор долучає до тексту коментар Галини Бабій, щоб показати, що
- А українці – активні учасники буккросингу за кордоном
  - Б кожен може долучитися до поширення вітчизняної книги
  - В в Україні буккросинг ще зовсім не розвинений
  - Г влада не зацікавлена в розвитку буккросингу

32. У варіантах відповідей наведено коментарі ентузіаста буккросингу з Нікополя, який пише під ніком Rayan Riener. Прочитайте їх.

У тексті є підтвердження всіх наведених нижче думок, ОКРІМ

- А Розуміння принципів буккросингу його учасниками – головний чинник, який впливає на успіх або занепад руху. Адже буккросинг – це обіг книг у суспільстві. Він існує за принципом соціальної мережі, а тому «друкованих друзів» потрібно відпускати постійно й спонукати до цього інших.
- Б Головна проблема буккросингу в Україні – це самі так звані буккросери (більшість із яких не є такими), адже вони не дотримуються правил цього руху, унаслідок чого не відбувається його якісного розвитку.
- В З українським буккросингом співпрацює багато магазинів, кафе, клубів, бібліотек. Вони відкривають «безпечні полиці», або «зони буккросингу», тобто місця, де книги перебувають у відносній безпеці й не потрапляють до рук двірника, поліції чи недобросовісних «любителів».
- Г Просто обмін книгами з рук у руки або в якихось місцях без реєстрації на спеціальному сайті не вважають буккросингом, оскільки втрачається ланка зв'язку, через що відпущена книга вирушає у свою першу й останню подорож.

33. Основну думку тексту відображає твердження

- А Поширення простих, але геніальних ідей у світі – справа волонтерів.
- Б «Відпускання книг» – геніальна ідея, яка рухає книгу світом.
- В Рух за «звільнення» книжок аналогічний циркуляції фотоапаратів у світі.
- Г Львів – єдине місто в Україні, що підхопило популярну світову тенденцію.

Частина 2

Українська література

Завдання 34–53 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

34. Рядки

*В кінці греблі шумлять верби,
Що я насадила...
Нема того козаченька,
Що я полюбила...*

є в

- А календарно-обрядовій пісні
- Б суспільно-побутовій пісні
- В родинно-побутовій пісні
- Г історичній пісні
- Д народній думі

35. В уривку *«Та коли він повертався назад, він роздумував [і] сказав дружині своїй: “Ідіте ви з даниною додому, а я вернусь і походжу іще”. І відпустив він дружину свою додому, а з невеликою дружиною вернувся, жадаючи більше майна...»* сказано про
- А Кия (уривок про заснування Києва, «Повість минулих літ»)
  - Б Ігоря (уривок про помсту княгині Ольги, «Повість минулих літ»)
  - В Ігоря («Слово про похід Ігорів»)
  - Г Мала (уривок про помсту княгині Ольги, «Повість минулих літ»)
  - Д Всеволода («Слово про похід Ігорів»)
36. Рядки
*Вергілій, бач, не нам був рівня,
 А видно, що начухав тім'я,
 Поки дрібненько описав*
 є в
- А бурлескно-травестійній поемі
  - Б сатиричній комедії
  - В ліричній драмі
  - Г драмі-феєрії
  - Д романі у віршах
37. Уривок *«Таточку, голубчику, соколику, лебедику! Матінко моя ріднесенька... голубочко! Не погубляйте свого дитяти; дайте мені, бідненькій, ще на світі пожити! Не розлучайте мене з моїм Василечком...»* узяті з твору
- А «Кайдашева сім'я»
  - Б «Наталка Полтавка»
  - В «Мартин Боруля»
  - Г «Маруся»
  - Д «Чорна рада»
38. Розділи «Свято в Чигирині», «Червоний бенкет», «Лебедин» є у творі, де діють герої
- А Ярема Галайда, Іван Гонта
  - Б Єгошуа, Авірон
  - В Яким Сомко, Леся Черевань
  - Г Дідона, Сивілла
  - Д Мотря Жуківна, Чіпка Вареник
39. Підзаголовок «Хроніка 1663 року» має твір
- А Панаса Мирного
  - Б Тараса Шевченка
  - В Пантелеймона Куліша
  - Г Ольги Кобилянської
  - Д Михайла Коцюбинського
40. *«Часто трапляються сім'ї, в котрих буває така колотнеча та завсідня лайка та сварка, що життя в хаті стає якимсь пеклом»,* – сказано про твір, у якому є такий епізод
- А чоловік бере уроки «правильних проізношень»
  - Б батько віддає сина в москалі
  - В діти з'їжджаються на 55-річчя матері
  - Г громада у волості обирає односельця за десяцького
  - Д героїня не визнає своїх онуків-близнят

41. Образ селянина, який у пошуках правди став злочинцем, змальовано у творі
- А «Чорна рада»
  - Б «Тигролови»
  - В «Я (Романтика)»
  - Г «Тіні забутих предків»
  - Д «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
42. Кульмінацією п'єси «Мартин Боруля» є уривок
- А *«Це так! Наречена з приплodom!.. Благодарю!.. Я ще тільки сватаю дівку, а вони, бачу, вже й дитину хрестить будуть. Ні, шукайте собі дурнішого...»*
  - Б *«Знову получили бумагу, що в дворянстві одказано, і зовсім уже занедужали, з сили вибились, нічого не їдять... все зітхають та читають ту проклятушу бумагу...»*
  - В *«Та жених такий, що хоч би яка панночка, то з охотою пішла б за нього, – от приїде, то побачиш!.. А про Миколу і не думай! Та я скоріше тебе з дому вижену, ніж віддам за мужика!..»*
  - Г *«Все згоріло, і мов стара моя душа на тім огні згоріла!.. Чую, як мені легко робиться, наче нова душа сюди ввійшла, а стара, дворянська, попелом стала...»*
  - Д *«Ти осліп од дворянства! І поки ту правду знайдеш, то все хазяйство прохвиськаєш і все-таки нічого не доб'єшся, і Красовський тебе випре звідцїля!..»*
43. Казку про те, як дерева обирали собі короля, розповідає
- А Боян
  - Б Мойсей
  - В Чугайстир
  - Г Еней
  - Д Лісовик
44. *Ну, як-таки щоб воля – та пропала? Се так колись і вітер пропаде! –* дивується персонаж «Лісової пісні»
- А Лісовик
  - Б Мавка
  - В дядько Лев
  - Г Перелесник
  - Д Лукаш
45. На репродукції зображено урочище, згадане у творі
- А Івана Котляревського
  - Б Григорія Сковороди
  - В Олександра Довженка
  - Г Павла Тичини
  - Д Миколи Хвильового

Т. Шевченко. Аскольдова могила. Акварель

46. Слова *«А той Грицько Нечоса характерник був, як і всі запорожці, пройшов крізь військо і турбаїв вивів, і повів на дві сторони: до Дністра й до Перекопу, і ми з роду турбаїв, не були кріпаками зроду-віку, і Данилко хай не буде»* належать героєві твору
- А «Наталка Полтавка»
  - Б «Чорна рада»
  - В «Кайдашева сім'я»
  - Г «Мартин Боруля»
  - Д «Дитинство»
47. Образ юного Тичини, який *«животворив душею давній міт / І “Плуга” вів у сонячні комуни»*, є у творі
- А «Київ – традиція»
  - Б «Стилет чи стилос?»
  - В «Страшні слова, коли вони мовчать»
  - Г «Як добре те, що смерті не боюсь я»
  - Д «О слово рідне! Орле скутий!..»
48. Темою твору *«Україна в огні»* є
- А життя української родини в добу Руїни
  - Б боротьба повстанців проти царських військ
  - В спогади автора про Першу світову війну
  - Г визволення Києва від фашистських загарбників
  - Д трагічні події Другої світової війни
49. В уривку *«За царського режиму, як свідчать дореволюційні рибалки-письменники, сом важив до чотирьохсот кілограмів, ковтав собак і ведмедів. Можливо, що з розвитком рибальства сом важитиме тонну і ковтатиме сивентальських бугаїв і невеличкі буксирні пароплави»* основним художнім засобом є
- А алегорія
  - Б паралелізм
  - В гіпербола
  - Г порівняння
  - Д персоніфікація
50. *«Філософський роздум-декларація, у якому антигуманний світ виявився безсилим перед духом та етикою в'язня совісті»*, – сказано про твір
- А «Ти знаєш, що ти – людина?»
  - Б «Страшні слова, коли вони мовчать»
  - В «Стилет чи стилос?»
  - Г «Як добре те, що смерті не боюсь я»
  - Д «Любіть Україну!»

51. *Ну, є ж про зраду там які статті?
Не всяка ж кара має бути незбожна.
Що ж це виходить? Зрадити в житті
державу — злочин, а людину — можна?! —*
запитує герой твору
- А «Лісова пісня»
  - Б «Маруся Чурай»
  - В «Катерина»
  - Г «Мойсей»
  - Д «Гайдамаки»

52. Лозов'ягін – справжнє прізвище автора
- А пригодницького роману
  - Б роману в новелах
  - В неокласичного сонета
  - Г кіноповісті
  - Д усмішки

53. Рядки Юрія Іздрика
*ніч така місячна зоряна ясна
видно хоч голки збирай
зоряні війни здаються невчасними
вчасним здається рай*
ілюструють пародійну гру з чужими текстами, характерну для
- А романтизму
  - Б неоромантизму
  - В імпресіонізму
  - Г неокласицизму
  - Д постмодернізму

У завданнях 54–57 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у бланку А на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в бланку А комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

54. Укажіть твори одного жанру.

	<i>Назва твору</i>	<i>Назва твору</i>
1	«Тигролови»	А «Зачарована Десна»
2	«Дитинство»	Б «Залізний острів»
3	«Молюсь і вірю. Вітер грає...»	В «Моя автобіографія»
4	«Україна в огні»	Г «Contra spem spero!»
		Д «Місто»

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

55. Поєднайте епізод твору з його назвою.

<i>Епізод твору</i>	<i>Назва твору</i>
1 герой розповідає про відвідання театру в Харкові	А «Маруся» Б «Гайдамаки»
2 конфедерати вбивають титаря, забирають його дочку	В «Мартин Боруля» Г «Наталка Полтавка»
3 героїня знайомиться з Василем на весіллі подружки	Д «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
4 батько виряджає сина в місто на службу до земського суду	

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

56. Співвіднесіть жанр твору та уривок із нього.

<i>Жанр твору</i>	<i>Уривок із твору</i>
1 соціально-побутова драма	А «Карпо й Лаврін купили й собі по коняці. А так як на одному коні далеко не заїдеш і багато не завезеш, то вони спрягались кіньми під одну хуру й ділились заробітками пополовині...»
2 соціально-психологічний роман	Б «Максим хоч і хотів би мати зятем Сидора, ще такого молодого, а вже унтер-офіцера, та, пригадавши своє гірке московське життя, непосидяче та невільне, сам згоджувався з дочкою...»
3 історичний роман	В «У лісі щось загомніло, струмок зашумував, забринів, і вкупі з його водами з лісу вибіг “Той, що греблі рве” – молодий, дуже білявий, синьоокий, з буйними і разом плавкими рухами...»
4 соціально-побутова повість	Г «Пішов Кирило Тур, похилившись, у своїй відлозі з горбом. Ніхто б не пізнав тепер його молодецької ходи, ні високою стану. Так собі, наче горбатий дід. Ось добирається він до Сомкової глибки...»
	Д «Тепер, наживши кровавим потом копійку, спішив, щоб багатому Терпилові показатись годним його дочки; но вмісто багатого батька найшов мати і дочку в бідності і без допомоги...»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

57. Визначте, кому з митців належить наведене висловлювання.

<i>Письменник</i>		<i>Висловлювання</i>
1	Валер'ян Підмогильний	А «Дуже був зайнятий своїм оповіданням, але нарешті скінчив. Називається воно “Тіні забутих предків”... Не знаю, чи воно вдалося мені, але коли б я хоч трохи переніс на папір колорит Гуцульщини і запах Карпат, то й з того був би задоволений...»
2	Микола Хвильовий	Б «Ім'я мого роману – “Сотник Шрамко і його сини” – картина того дивного й загадкового часу, який настав після смерті Богдана Хмельницького. На сцені будуть діяти Брюховецький і Сомко...»
3	Михайло Коцюбинський	В «... “Місто” я почав писати зовсім для себе несподівано – воно, за первісним задумом, мало бути кіносценарієм, і то комедією...»
4	Леся Українка	Г «Се драма-казка, за термінологією Гауптмана (так він зве свій “Потоплений дзвін”), але я не знаю, як би се могло по-нашому зватись...»
		Д «Невже і герой новели був колись, як він говорить, “главковерхом чорного трибуналу комуни”? Нічого подібного! Це просто марення зарозумілого плутаника. У кращому разі він міг хіба що відступати з більшовиками!..»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 3

Власне висловлення

58. Прочитайте наведений текст.

Часто можна почути думку, що з грубою, невихованою особою варто говорити «її мовою», оскільки вона, мовляв, не розуміє іншої. Водночас багато хто вважає, що коли в стосунках із такими людьми ми почнемо грати за їхніми правилами, то вже нічим не відрізнятимемося від них.

Викладіть Ваш погляд на проблему:

Як варто чинити, зіткнувшись із невихованістю, непорядністю іншої людини?

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, що найкраще підтвердять Вашу думку. Проілюструйте Ваші міркування посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть на проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть на бланку **Б**. У разі потреби використовуйте чернетку наприкінці зошита.

Увага! Роботу, що не відповідає темі власного висловлення, буде оцінено в 0 балів.
Роботу обсягом до 100 слів буде оцінено в 0 балів

